

*АНДРЕЙЦЕВА Вікторія Петрівна,
викладач кафедри цивільного
та господарського права,
Національний університет біоресурсів
і природокористування*

ПИТАННЯ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ У ДОГОВОРАХ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ТОВАРУ ЗА УЧАСТЮ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Договору купівлі-продажу присвячена Глава 54, Розділу III «Окремі види зобов'язань» Цивільного Кодексу України¹.

Глава 54 «Купівля-продаж» ЦК України побудована за принципом «від загального до конкретного», тобто, за принципами інтеграції та диференціації. У першому параграфі глави містяться норми які визначають загальні положення купівлі-продажу, а наступні параграфи глави визначають регулювання окремих різновидів договору купівлі-продажу. Зокрема, до різновидів договору купівлі-продажу відносять роздрібну купівлю-продаж, поставку, контрактацію сільськогосподарської продукції, постачання енергетичних та інших товарних ресурсів через приєднану мережу та міну. Договір купівлі-продажу належить до договорів, які регулюють зобов'язання щодо оплатної реалізації майна (товарів)². Відповідно до ст.655 ЦК України за договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму. В той же час, структура норм глави 54 ЦК України «Купівля-продаж» побудована за принципом диспозитивності. Тобто, законодавець, надаючи можливість визначати значну кількість положень у договорі самим сторонам, мінімально втручається у регулювання відносин купівлі-продажу. Таке регулювання є необхідним з точки зору прискорення та гнучкості цивільного обороту³.

¹ Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 40. – Ст. 356.

² Луць В.В. Контракти у підприємницькій діяльності. Навч. посібник. – К., Юрінком Інтер. – 1999. – С. 82 – 115.

³ Вавженчук С.Я. Договір купівлі-продажу: класична доктрина та проблеми українського цивільного права// Юридичний вісник. – 2010. – № 4. – С. 73.

Позитивним є і те, що Цивільний кодекс України визначаючи поняття договору купівлі-продажу інтегрує об'єкт договору до розуміння майна (товару)⁴, відповідної продукції, як продукту виробництва.

Господарський Кодекс України від 16 січня 2003 р., який вступив в силу 1 січня 2004 р. визначає «суб'єкти господарювання», та «підприємництво», розкриває ці поняття.

З наведеного вище, можна зробити висновок, що договір купівлі-продажу між суб'єктами підприємницької діяльності, юридично та реально цілком можливий у відносинах підприємницьких структур та відповідно до положень конституційно-правових засад.

Конституція України передбачила, що держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, усі суб'єкти права власності рівні перед законом. Ст. 42 Конституції України, визначає, що кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом⁵. Отже, Основний закон України, визначає загальні норми, а саме, суб'єкти підприємницької діяльності в даному випадку виступають суб'єктами господарювання, як рівні всі між собою, за виключенням обмежень, встановлених законом за окремими процедурами (різних видів мисливської та військової зброї тощо).

Відповідно до ст. 655 ЦК України за договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму⁶.

Параграф 1 Глави 54 ЦК України, визначає загальні положення щодо купівлі-продажу. В даному параграфі 44 статті 655-697 ЦК України, присвячені: визначенню поняття договору купівлі-продажу, предмету, його форми, обов'язкам продавця, кількості, асортименту, якості, гарантійному строку, укомплектованості та тарі товару, ціні та оплаті товару, страхуванню

⁴ Вказана праця. С. 74.

⁵ Відомості Верховної Ради України, - 1996. - № 30. – Ст. 141.

⁶ Відомості Верховної Ради України, - 2003. – № 40. – Ст. 356.

товару. Важливими для цього дослідження є параграф 2 Глави 54 ЦК України – «Роздрібна купівля-продаж». Ст. 698 ЦК України, визначає цей різновид договору купівлі-продажу, за такою формулою: за договором роздрібною купівлі-продажу продавець, який здійснює підприємницьку діяльність з продажу товару, зобов'язується передати покупцеві товар, що звичайно призначається для особистого, домашнього або іншого використання, *не пов'язаного з підприємницькою діяльністю, а покупець зобов'язується прийняти товар і оплатити його* (курсив наш – А.В.). Далі визначаються умови продажу товару зразками, можливість продажу товару з магазинів – автоматів, особливості договору найму-продажу, можливість обміну товару, передбачаються права покупця у разі продажу йому товару неналежної якості, порядок і строки задоволення вимог покупця про заміну товару або усунення недоліків, тощо. Таким чином у роздрібній торгівлі у якості покупця передбачається особа, яка не здійснює підприємницьку діяльність і придбаває товар, що не пов'язується із здійсненням підприємницької діяльності.

Диференціюючи ці договори ЦК України відніс до цих договорів: поставку, контрактацію сільськогосподарської продукції, постачання енергетичних та інших ресурсів через приєднану мережу, міну та розкриває їх поняття, умови укладання зазначених видів договорів, тощо.

На наш погляд така диференціація не є логічною та вдалою з огляду на вказані договори, оскільки вони суттєво різняться за предметним, суб'єктивним складом, особливостями та характером майна, формою розрахунків між контрагентами. Скажімо, важливою ознакою роздрібною торгівлі, тобто купівлі-продажу є передача товару для використання, *не пов'язаного із підприємницькою діяльністю (ст. 698 ЦК України)* – (курсив наш – А.В.). З цієї точки зору договір поставки є більш зваженим для такого застосування в підприємницькій діяльності, як і відповідно договір контрактації, постачання електричних та інших ресурсів допускає таку можливість, окрім ресурсів, передбачених ст. 13 Конституції України. Відповідно за договором міни плата проводиться шляхом надання зустрічного товару (бартеру), а не шляхом грошових розрахунків.

Класичною формою договору купівлі-продажу товарів між суб'єктами підприємницької діяльності за цивільним правом України слід визнати договір поставки (ст. 712 ЦК України), відповідно до якої продавець (постачальник), який здійснює підприємницьку діяльність, зобов'язується передати у встановлений строк (строки) товар у власність покупця для *використання його у підприємницькій діяльності або в інших цілях, не пов'язаних з особистим, сімейним, домашнім або іншим подібним використанням*, а покупець зобов'язується прийняти товар і сплатити за нього певну грошову суму (курсив наш А.В.).

Отже, хоча зазначені договори, виписані в Главі «Роздрібна купівля-продаж», але їх диференціація як різновидів такої купівлі-продажу не є типовою, а вказує на особливі форми передачі продукції, товарів тощо, пов'язаних із здійсненням підприємницької діяльності.

До так званих в цивільно-правовій літературі підприємницьких договорів⁷ можна віднести також договори на постачання енергоресурсів за участю суб'єктів підприємницької діяльності. За цим договором одна сторона «постачальник зобов'язується надавати другій стороні» споживачеві або абонентові, енергетичні та інші ресурси, передбачені договором – енергетичну енергію тощо, а споживач (абонент) відповідно зобов'язується сплачувати вартість прийнятих ресурсів та дотримуватись передбаченого договором режиму її використання забезпечувати безпечну експлуатацію енергетичного обладнання. Можна зазначити що цей різновид договорів енергопостачання передбачається ст. 275 ГК України.

Крім того, означені положення зрозуміло не повною мірою узгоджуються з вимогами Господарського Кодексу України, який встановлює відповідно до Конституції України правові основи господарської діяльності (господарювання), яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності передбачені в Розділі 6 «Особливості правового

⁷ Луць В.В. Договори постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу(ст. 714).// Науково-практичний коментар Цивільного Кодексу України у двох томах. Том II. – К., Юрінком Інтер. – 2005. – С. 285-286.

регулювання в окремих галузях господарювання», а саме, ч. 4 ст. 263, яка закріплює що господарська торговельна діяльність опосередковується господарськими договорами: поставки, контрактації сільськогосподарської продукції, енергопостачання, купівлі-продажу.

Договір купівлі-продажу в ГК України знайшов своє відображення в Розділі VI «Особливості правового регулювання в окремих галузях господарювання», а саме ч. 4 ст. 263 ГК України, яка закріплює що, господарсько-торговельна діяльність опосередковується поставкою, контрактації сільськогосподарської продукції, енергопостачання, купівлі-продажу, оренди, міни (бартеру), лізингу та іншими договорами. Господарсько-торгівельна діяльність здійснюється суб'єктами господарювання у сфері товарного обігу, спрямована на реалізацію продукції виробничо-технічного призначення і виробів народного споживання, а також допоміжна діяльність, яка забезпечує їх реалізацію шляхом надання відповідних послуг. Господарсько-торгівельна діяльність може виступати як внутрішня або зовнішня торгівля. Зміст зазначених форм господарсько-торгівельної діяльності, визначених в ч.4 ст. 263 ГК України, та порядок їх реалізації зазначається в подальших статтях Гл. 30 ГК України.

Розділ II ГК України має назву «Суб'єкти господарювання», який складається з 13 Глав, наступного спрямування: загальні положення, підприємництво, державні та комунальні унітарні підприємства, господарські товариства, підприємства колективної власності, приватні підприємства та інші види підприємств, об'єднання підприємств, об'єднання підприємств, громадянин як суб'єкти господарювання, особливості статусу інших суб'єктів господарювання. Кожна з цих глав розкриває поняття, що пов'язано з безпосередньою діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності та невід'ємно впливає на регулювання цих відносин та вказує на можливу диференціацію як суб'єктів цих правовідносин.

Зокрема, ст. 55 ГК України визначає поняття суб'єкта господарювання – як учасників господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність,

реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Також в ГК України наводиться визначення підприємництва – самостійної, ініціативної, систематичної, на власний ризик господарської діяльності, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

З наведеного, можна зробити висновок, про тотожність суб'єктів підприємницької діяльності і суб'єктів господарювання.

Наведені положення ЦК України та ГК України дозволяють констатувати про наступне:

1. Договір купівлі-продажу за участю підприємницьких структур як правова форма опосередкування відповідних правовідносин застосовується у цивільно-правовому та господарсько-правовому обігу за участю підприємницьких структур у випадках:

а) договірних цивільних правовідносинах роздрібної купівлі-продажу товарів, призначених для особистого, домашнього та іншого застосування, *не пов'язаного із підприємницькою діяльністю покупця, який зобов'язаний прийняти товар* (курсив наш А.В.);

б) договірних цивільних правовідносинах поставки товарів пов'язаних із підприємницькою діяльністю між суб'єктами підприємницької діяльності у яких постачальник та покупець є суб'єктами підприємницької діяльності і зазначений товар підлягає використанню у цій сфері або в інших цілях, не пов'язаних з особистим, домашнім, сімейним або іншим подібним використанням;

в) договірних цивільних правовідносинах щодо постачання енергоресурсів та інших пов'язаних з ними ресурсів за участю суб'єктів підприємницької діяльності як пов'язаних з підприємницькою діяльністю так і не пов'язаних із цією діяльністю;

г) цивільно-договірні правовідносини щодо контрактації сільськогосподарської продукції та міни товарів пов'язаних з підприємницькою діяльністю;

д) договірно-господарських правовідносинах за господарськими (підприємницькими) договорами щодо купівлі-продажу товарів пов'язаних із здійсненням підприємницької діяльності, відповідно до вимог та особливостей господарського законодавства.

У зв'язку з цим потребують удосконалення норми ЦК України в частині встановлення різновидів (диференціації) правових форм таких договорів, уточнення їх змісту щодо істотних прав та обов'язків сторін цих договорів, можливих юридичних наслідків за невиконання взятих зобов'язань, особливості реалізації правосуб'єктності учасників зазначених правовідносин.

Як відомо, джерелом договірної цивільного права є міжнародні договори. Для того, щоб вони набрали юридичної сили на території України, відповідно до Конституції України, вони мають бути ратифіковані Верховною Радою України. Україна, є учасником Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів⁸ від 11 квітня 1980 року⁹. Набрала сили на території України Указом Президії Верховної Ради УРСР шляхом приєднання УРСР до Конвенції ООН Про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 23 серпня 1989 р¹⁰. Згідно із Законом від 12 вересня "Про правонаступництво України" (ст.7)¹¹, а також відповідно до Віденської конвенції про правонаступництво держав щодо договорів від 23 серпня 1978 р.¹², яка набула чинності для України 6 листопада 1996 р., в Україні застосовуються положення даної конвенції. Конвенція від 11.04.1980 р. складається з чотирьох частин та сто однієї статті. В ній зазначаються: загальні положення, процедура укладення та заключні положення.

⁸ далі по тексту - Конвенція від 11.04.1980 р.

⁹ Офіційний вісник України. – 2006. - № 15. – Ст. 1171.

¹⁰ Zakon2.rada.gov.ua/laws/show/7978-11.

¹¹ Відомості Верховної Ради України. – 1991. - № 46. – Ст. 617.

¹² Офіційний вісник України. – 2008. - №20. – Ст. 584.

В загальній частині Конвенції від 11.04.1980 р. зазначається сфера її застосування, а саме, до договорів купівлі-продажу між сторонами, які є комерційними підприємствами, що перебувають у різних державах. Так, відповідно до ст. 1. Конвенції від 11.04.1980 р., її положення застосовуються до договорів купівлі-продажу товарів між сторонами, комерційні підприємства яких перебувають у різних державах:

коли ці держави є Договірними державами; або

коли згідно з нормами міжнародного приватного права застосовано право Договірної держави.

Також, відповідно до умов даної Конвенції від 11.04.1980 р., договори на поставку товарів, які потребують подальшого виготовлення або виробництва, вважаються договорами купівлі-продажу, якщо сторона, що замовляє товар, не бере на себе зобов'язання поставити істотну частину матеріалів, необхідних для виготовлення або виробництва таких товарів.

Дана Конвенція від 11.04.1980 р. регулює тільки укладення договорів купівлі-продажу та ті права й зобов'язання продавця і покупця, які випливають з такого договору.

Однак, існують певні обмеження, зокрема, оскільки інше безпосередньо не передбачено Конвенцією, вона не стосується:

а) дійсності самого договору, чи яких-небудь його положень, чи будь-якого звичаю;

б) наслідків, які може мати договір щодо права власності на проданий товар.

В нормах даного нормативно правового акту відображені певні обмеження щодо об'єкту правочину, а саме, в ст. 2 Конвенції від 11.04.1980 р. зазначається що не застосовується до продажу:

товарів, придбаних для особистого, сімейного чи домашнього використання, крім випадків, коли продавець у будь-який час до чи в момент укладення договору не знав і не міг знати, що товари придбані для такого використання;

з аукціону;

у порядку виконавчого провадження чи іншим чином згідно із законом;

фондових паперів, акцій, забезпечувальних паперів, оборотних документів та грошей;

суден водного й повітряного транспорту, а також суден на повітряній подушці;

електроенергії.

Відповідно до ст.30 Конвенції від 11.04.1980 р., продавець зобов'язаний поставити товар, передати документи, що стосуються його, та передати право власності на товар відповідно до вимог договору та цієї Конвенції. Згідно із ст. 53 Конвенції від 11.04.1980 р. Покупець зобов'язаний сплатити вартість товару і прийняти поставку товару згідно з вимогами договору та цієї Конвенції.

Якщо продавець не виконує якість із своїх зобов'язань, то відповідно до ч. 1 ст. 47 Конвенції від 11.04.1980 р., то покупець може встановити додатковий строк розумної тривалості для виконання продавцем своїх зобов'язань. Якщо продавець дотримався строку розумної тривалості, ми можемо застосовувати ст. 53 Конвенції від 11.04.1980 р., відповідно до якої покупець зобов'язаний сплатити вартість товару і прийняти поставку товару згідно з вимогами договору та цієї Конвенції. Однак, якщо звернутися до ст. 52 Конвенції від 11.04.1980 р. то тут вже є певна альтернатива вибору для покупця та загроза втрат для продавця, адже в ч. 1 ст. 52 Конвенції від 11.04.1980 р. зазначається, що якщо продавець поставляє товар до встановленої дати, покупець може прийняти поставку або відмовитися від її прийняття. Отже, наявна пряма колізія норм. В такому випадку, для уникнення певних непорозумінь, сторонам необхідно прописувати дане положення в умовах договору.

Аналізуючи даний нормативно правовий акт дуже часто зустрічається нам термін «розумний строк», наприклад, ч. 2 ст. 18 акцепт оферти набуває чинності в момент, коли зазначена згода одержана оферентом. Акцепт немає чинності, якщо оферент не одержує зазначеної згоди в установлений ним строк,

а якщо строк не встановлено, то в розумний строк, беручи до уваги обставини угоди, у тому числі термін використаних оферентом засобів зв'язку. Усна оферта повинна бути акцептована негайно, якщо з обставин не випливає інше; Ст. 33 в будь-якому іншому разі – в розумний строк після укладення договору; ч. 1 ст. 39 покупець втрачає право посилаючись на невідповідність товару, якщо він не повідомляє продавця про характер невідповідності, в розумний строк після того, як вона була чи повинна була бути виявленою покупцем. Роз'яснення визначення розумний строк в Конвенції від 11.04.1980 р. – відсутнє. На нашу думку це є недоліком даного нормативно правового акту. Адже, при укладенні договору, при його виконанні сторони мають дотримуватися умов даної Конвенції від 11.04.1980 р. та конкурентного договору. Кожна із сторін при виникненні певних порушень іншою стороною зацікавлена у відновленні своїх порушених прав, тому в даному аспекті вона може зіткнутися із певною проблематикою щодо її виконання. Адже, одна сторона може вважати що один місяць є розумний строк, а інша вважатиме, що один тиждень є розумним строком. Для вирішення даного питання є актуальним надання визначення, що таке є «розумний строк», в умовах договору, або в окремому роз'ясненні до Конвенції.

Статтею 7 Конвенції від 11.04.1980 р. передбачено, що при тлумаченні цієї Конвенції належить враховувати її міжнародний характер та необхідність сприяти досягненню однакового її застосування й додержання сумлінності в міжнародній торгівлі. А також, питання, що стосуються об'єкта регулювання цієї Конвенції, які безпосередньо в ній не вирішені, підлягають вирішенню згідно із загальними принципами, на яких вона ґрунтується, за умови відсутності таких принципів - згідно з правом, застосованим відповідно до норм міжнародного приватного права – Правила ІНКОТЕРМС¹³, відомі в усьому світі і широко застосовуються в практиці міжнародної торгівлі. ІНКОТЕРМС — скорочення від англ. «International commercial terms» — міжнародні торгові терміни. Повна назва — Міжнародні правила інтерпретації

¹³ Урядовий кур'єр. – 2002. – № 68.

комерційних термінів. Правила видаються Міжнародною торговою палатою й уперше були опубліковані 1936 року. В подальшому до них вносилися зміни та доповнення 1953, 1967, 1976, 1980, 1990 та 2000 років. За своєю суттю Правила є систематизованим збірником міжнародних торгових звичаїв. Хоч вони мають лише рекомендаційний характер, це, як свідчить світова практика, не зменшує їхньої важливості та значення¹⁴.

ІНКОТЕРМС, офіційні правила Міжнародної торгової палати для тлумачення торговельних термінів, полегшують ведення міжнародної торгівлі. Посилання на ІНКОТЕРМС-2000 в договорі купівлі-продажу сприяє визначенню відповідних обов'язків сторін та зменшує ризик юридичних ускладнень. Метою ІНКОТЕРМС є забезпечення єдиного набору міжнародних правил для тлумачення найбільш уживаних торговельних термінів у зовнішній торгівлі. Таким чином можна уникнути або, щонайменше, значною мірою скоротити невизначеності, пов'язані з неоднаковою інтерпретацією таких термінів у різних країнах.

Часто сторони, укладаючи контракти, незнайомі з різною практикою ведення торгівлі в країнах одна одної. Це може стати причиною непорозумінь, виникнення спорів і судових проваджень з усіма пов'язаними з цим марними витратами часу й коштів¹⁵.

Саме таким стає, на наш погляд купівля-продаж товару, не пов'язаного з підприємницькою діяльністю, що варто уточнити в зазначеній Конвенції або додатки до неї за участю підприємницької структури зі сторони України.

Зазначена інтеграція як важлива ознака здійснення роздрібною купівлі-продажу товару, синхронізувала б чинні міжнародно-правові процеси та принципи. Ч. 1 ст. 698 ЦК України, що набуває в той час прагматичного значення для учасників цих договірних правовідносин.

З метою однакового тлумачення комерційних термінів суб'єктами підприємницької діяльності України при укладанні договорів, а також учасниками відносин, що виникають у зв'язку з такими договорами,

¹⁴Мачуський В.В., Постульга В.Є. Господарське законодавство: навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2004. — С. 196.

¹⁵Урядовий кур'єр. — 2002. — № 68.

установлено, що під час укладання суб'єктами підприємницької діяльності України всіх форм власності договорів, у тому числі зовнішньоекономічних договорів (контрактів), предметом яких є товари, застосовуються Міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів, підготовлені Міжнародною торговою палатою 1953 року¹⁶. Суб'єкти підприємницької діяльності України під час укладання договорів, у тому числі зовнішньоекономічних договорів (контрактів), повинні забезпечувати додержання Правил ІНКОТЕРМС¹⁷.

Посилання на ІНКОТЕРМС-2000 в договорі купівлі-продажу чітко визначає відповідні обов'язки сторін та зменшує ризик юридичних ускладнень.

Слід підкреслити, що сфера дії ІНКОТЕРМС обмежується питаннями, пов'язаними з правами та обов'язками сторін договору купівлі-продажу відносно поставки товарів (під словом «товари» тут розуміються «матеріальні речі», а «нематеріальні товари», такі як комп'ютерне програмне забезпечення, виключаються)¹⁸.

Договір купівлі-продажу у цивільних правовідносинах є одним з найпоширеніших правочинів між суб'єктами підприємницької діяльності. Тому його застосування можливе не лише на території нашої держави, а й за її межами. Одним із нормативно правових актів, який регулює правовідносини в даній сфері є Закон України від 16 квітня 1991 р. «Про зовнішньоекономічну діяльність»¹⁹ (Закон «Про ЗЕД») - складається із 39 статей. Загальним визначенням мети прийняття даного Закону – є запровадження правового регулювання всіх видів зовнішньоекономічної діяльності в Україні, включаючи зовнішню торгівлю, інші форми співробітництва та на надання різноманітних послуг²⁰. В загальних положеннях Закону «Про ЗЕД» наводиться визначення термінів, а саме: господарська діяльність, зовнішньоекономічна діяльність, експорт, імпорт, товару тощо. Господарська діяльність розглядається, як будь-яка діяльність, в тому числі – підприємницька, пов'язана з виробництвом і

¹⁶Урядовий кур'єр. – 1994. – № 177.

¹⁷Мачуський В.В., Постульга В.Є. Господарське законодавство: навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2004. — С. 197.

¹⁸Мачуський В.В., Постульга В.Є. Господарське законодавство: навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2004. — С. 197.

¹⁹Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 29. – Ст. 377.

²⁰Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 29. – Ст. 377.

обміном матеріальних та нематеріальних благ, що виступають у формі товару; зовнішньоекономічна діяльність – діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, заснована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами; Експорт (експорт товарів) – продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, включаючи реекспорт товарів. При цьому термін реекспорт (реекспорт товарів) означає продаж іноземним суб'єктам господарської діяльності та вивезення за межі України товарів, що були раніше імпортовані на територію України; Імпорт (імпорт товарів) – купівля (у тому числі з оплатою в не грошовій формі – бартер) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності до іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами; Товар – будь-яка продукція, послуги, роботи, права інтелектуальної власності та інші немайнові права, призначені для продажу (оплатної передачі)²¹. З наведеного вище, можна зробити висновок, що Закон України «Про ЗЕД» є невід'ємною частиною правового регулювання відносин, які виникають між суб'єктами підприємницької діяльності при укладенні договорів купівлі-продажу товарів, цивільно-правових та господарсько-правових спрямувань, який має відтворювати положення застосування договору купівлі-продажу товарів, встановлених ЦК України щодо об'єктів, предметів та суб'єктів цих правовідносин, а також привести нормативно-правові акти, що регламентують застосування договорів купівлі-продажу товарів у відповідність до вимог проаналізованої Конвенції від 11 квітня 1980 року (щодо можливості постачання енергетичних та інших, пов'язаних з ними ресурсів, застосування договору міни та ін.).

²¹Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 29. – Ст. 377.